

Előfizési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 6 ft — kr
Fél évre 3 ft — kr
Negyedévre 1 ft 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyílttér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztői iroda
és
kiadóhivatal:

CIRNER ÉS LINGNER
Főter 38. szám alatt,
hova úgy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Előfizetési felhívás.

Midőn a „Közérdek”et politikai lappá alakítottuk át, azt reméltük, hogy a hazai általános politikai közélet eleven, fejlődést és haladást teremtő munkájából vehetjük ki első sorban a minket megillető részt. Alig kezdtünk azonban e nehéz, de lelkesítő feladathoz, azonnal észre kellett vennünk, hogy nekünk nemcsak munkálni, hanem ennél még fokozottabb erővel védeni is kell magunkat oly politikai és nemzetiségi irányelvek ellen, melyek — szeriutunk — károsak, sőt veszedelmesek is lehetnek magyar állami és hazafias társadalmi szempontból.

Az olvasó közönség a lefolyt negyed év alatt elegendő bizonyosságot szerezhett arról, hogy mily munkaerőkkel és mily szellemben igyekeztünk teljesíteni felvállalt nehéz kötelességeinket. Így fogjuk jövőre is folytatni, sohase tévesztve szem elől a legfőbb czélt: békés uton megnyerni a széthuzó elemeket a magyar állami eszmének.

E küzdelmünkben erőt a szabadság és igazság eszménye, bátorítást olvasó közönségünk hazafias támogatása nyújt.

Megújítjuk tehát lapunk előfizetési felhívását, kérve olvasóinkat, hogy a „Köz-

érdek”-et támogatni és terjeszteni szíveskedjenek s e végből az új évnegyeden kezdve előfizetéseiket lapunk kiadó hivatalához mielőbb küldjék be.

A „Közérdek” szerkesztősége.

A „Közérdek” előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 6 ft — kr.
Félévre . . . . . 3 „ — „
Negyedévre . . . . . 1 „ 50 „

A „Közérdek” kiadóhivatala.

Katonai tüntetések.

Budapest, március 26.

Fejérváry Géza báró egy részét azoknak a brutális vádoknak, melyekkel a Kasics-féle pamflet illetve és melyek az ország elfogulatlan közvéleményének őszinte felháborodását hívták ki, czáfolatra nem méltatta. Hiszen mit is czáfolt volna belőle, mikor a botrányirat minden sora a beszélnihatatlanság, a személyes boszúvágy és a merő alaptalanság bélyegét viselte magán? A miniszter a képviselőházban arra szorított, hogy a közjogi és katonapolitikai természetű támadásokat és panaszokat az ő — legjobb értelemben vett — „snájdígságával” és debatteri rutinjával, nyomós okok erejével visszautasítsa. Az

egész honvédelmi vita már rég talán nem is foglalkoztatná többé a közvéleményt (hiszen a szavazás eredménye ennél a tárczánál is elejétől fogva senki előtt kétséges nem lehetett) — ha a parlamenten kívül álló mellékkörülmények nem tették volna élesebbé a szóharcot.

Rossz néven vették a honvédelmi minisztertől, hogy az alája rendelt tábornoki kar testületileg megjelent s a Kasics-féle piszkolódásokkal szemben rendületlen tiszteletét fejezte ki Fejérváry báró személye iránt. Az ellenzék mű-felháborodásának egy másik „oka” az, hogy Csesznák ezredes, a Ludovika-akadémia parancsnoka, az intézet tisztjeit — a honvédelmi vita idejére — napi parancs útján eltiltotta a képviselőházi karzat látogatásától, és pedig azzal a megokolással, hogy a honvédelmi miniszter személye a Házban mértéketlen támadásoknak van kitéve. Fejérvári báró a parlament előtt teljes felelősséget vállalt ezzel a tiszta parancsossal. Mindkét felhozott esetben az ellenzék honvédtiszteteknek politikai tüntetését akarta látni. Csesznák ezredes tilalmában azonfelül a parlamenti tekintélynek és az ülések nyilvánosságának megsértését.

TÁRCZA.

Huszonöt év.
1871.—1896.

Mikor a közélet terén működő, a közjóért fáradozó férfiak hajára csak azért mondjuk, hogy deresedik, mert nem akarjuk azzal busítani, hogy bizony az ősz. — mikor a járás nem is ingadozó, de legalább kényelmességet affektáló, — mikor a látóképesség fogyatékoságát egyelőre a kaczkiasabb czvikkerrel pótolja: akkor, de csak akkor jubiláljuk a fenn említett férfiakat. Igen, mert az igazi jubileum a jól-rosszul lemorzolt 25 évnél kezdődik, a 10—15 éves jubileumok csak a társadalom kóros kinövései és többnyire olyanokat tisztelnek meg vele, kik ha 10—15 év alatt tettek is valamit, de hogy egy további 10—15 év alatt tegyenek még valami érdemlegest, arra kilátás nem igen van.

Nos az ilyen 25 éves cselekvő multtal levő jubileumok bizony többé-kevésbé kifáradott egyének, kifáradva a munkában, küzdelemben, vágyva a pihenésre, és a jubileum ünnepzése legtöbbször zárókövet képezni tevékenységüknek, legalább szélesebb értelemben.

Jubiláltunk mi is az elmúlt napokban, de jubilánsunk nem felel meg a fenn vázolt sablon alakoknak!

Nem. A kik ismerik a mi jubilánsunkat — ki ne ismerné széles e vármegyében? — dacára a közszolgálatban és eredményes tevékenységben eltöltött 25 évnek — egy tetterős és tettvágyó, eleterős és életkedvvel bíró férfit ünnepeltek, kinek a királyi kitüntetéssel is besugárzott, egyesekre és a közre jótékonyan kiható 25 éves multját még egy szép jövő van hivatva követni.

Nem zárko reá nézve ezen jubileum, csak egy örömteli visszapillantás a közpálya egyik már megfutott részére és serkentés a jövőre.

És nyugodt lélekkel tekinthet vissza eddigi működésére; nyugodt lelkiismerettel fogadhatta a szeretet, a tisztelet megnyilatkozásait, melyek e napon — a kettős alkalmából — osztályrésztül jutottak; nyugodt lelkiismerettel már csak azért is, mert ha egyéb szolgálatot nem is tett volna — és bizony mondom, hogy tett sokat — vármegyéjének és hazájának, mint hogy erős oszlopa volt mindig és minden vonalon, szóval, tolla és tettel a magyarságnak, a magyar állameszmének, — már ez egyért is meg-

érdemelte volna az ünnepeltetést akkor, midőn érte a nem keresett, de jól kiérdemelt királyi kitüntetés s midőn illetően működésének 25 évére tekintett vissza!

* * *

Ime, mellén csillog a királyi kegy látható jelvénye; az tűzte fel, kihez már az ifjú kor emlékei fűzik, kivel a közpályán eltöltött 25 év alatt jöban- rosszban együtt volt, és ott tűzte fel, azon asztal mellett és azon közgyűlési teremben, mely 25 év óta néma tanuja volt az ünnepelt szerény mederben kezdődő, mind jobban kiszélesedő munkásságának, tevékenységének, — és azok jelenlétében, kik közül nem egy pályája kezdetétől figyelemmel kísérte az ifjút, becsülésével, barátságával tisztelte meg a férfit s kiknek mindenjke bir tudomással a közéletben folytatott azon szerepléséről, mely neki ezen napot meghozta.

A tisztelgők hosszú sora siet kifejezni örömet és biztosítani ragaszkodásáról, szeretetéről. Kik volnának elsők ezek sorában, mint tisztviselő társai, kik benne nem csak a kollégát, hanem a jó barátot tisztelik? Ott vannak a városok, kiknek érdekében annyi szép beszéd hangzott el ajkairól; — ott a tanügy, melynek mindig lelkes és nem

A honvédtábornokok szóbanforgó „tüntetése” pedig a pajtási szellemnek egy egész természetes, szinte magától értődő ténykedése volt csupán: kartársak tisztelgése a fölöttük álló kartárs előtt, kinek magánbecsülete és hivatalos reputációja ellen egy beszámíthatatlan valaki galád merényletet követett el. A honvédtiszteknek elültása a képviselőházi karzat látogatásától pedig a katonai fegyelem szempontjából teljesen okadatolt. Nagyon szerencsétlen az ellenzéknek abbeli példálózása, mintha a többi miniszter is ugyanannyi jogosultsággal távol tarthatná alantás embereit a parlamenti ülésektől, mint azt a honvédtábornokok elrendelte.

„Civil” hivatalban nincs, de nem is szükséges, hogy legyen, az a föltétlen, kemény fegyelem, a mely a katonaságnál békeben, háboruban egyaránt elsőrendű követelmény. A polgári tisztviselő hivatalon kívül szabad ember; többé-kevésbé korlátlanul élhet politikai, társadalmi jogaival, — holott a katona nemcsak a kaszárnya falain belül, de ugyyszólván összes privát vonatkozásaiban is a vas diszciplína törvényeit kell, hogy uralja. A szabad alkotmányos légkörben mozgó polgári tisztviselő a fegyelemnek azt a mértékét, meg hivatali kötelességének pontos teljesítésére szükséges, nem érzi megrendülni, ha füle hallatára X miniszterét vagy államtitkárát guanyolják, szidalmazzák, durva szóbeli bántalmakkal illetik. A katonatiszt ellenben — az ellenzék akármit is szeretne elhítni a gyöngébbekkel — egyszerűen nem való oda, a hol főlebbvalóját személyében és működésében szinte sárba rántják. Ha megmaradhat a sajtó-

egyszer áldozatkész bajnoka volt: — nem maradnak el a sajtó szerény napszámosai sem, hisz az ő neve azzal össze van forrva, és annak, dacolva közönnyel, nem riadva vissza anyagi áldozattól sem, ugyyszólván helyi megteremtője volt a multban és fenntartója a jelenben.

Leszállt az est és a szelid hold halvány világát elhomályosítja a temérdek fákllya fénye. Az ünnepelt által jogaiban, érdekeiben sokszor és néha nehéz küzdelemmel megvédelmezett Nagy-Enyed város derék és hálás polgárai jönnek leróni a tisztelet adóját; az ok kezükben lobog a fákllya, a városi tűzoltó zenekar szolgáltatja a lelkesítő zenét és az ünnepelt ismét a megyeház nagytermének, küzdelmei színterének, ablakából fogadja a tisztelgést; környezetét azonban ez alkalommal nem a megszokott komoly karok és rendek, hanem a déli viruló nők képezik, — rózsakoszoru az ünnepelt homlokán. Szép hangos szavak, mélyen átértzett, lelkesen és fennköltén előadott beszédben üdvözlő, melyre meghatottságtól remegő hangon válaszolt az ünnepelt, felhangzik a zúgó éljen, melyet visszaver a méltóságteljes nyugalomban elterülő „Örhegy”, hirdelve az egész városnak, hogy egy hív polgárát, munkását ünneplik!

szabadság nélkül, hogy katona ember politikai lapban írhat, ha fennállhat a választási jog tiszteteknek a szavazásban való aktív vagy passzív közreműködése nélkül: a maga sértetlen épségét bizony megtarthatja a parlament nyilvánossága és immunitása is, ha honvédtisztek nem járnak a karzatra hallgatni miniszterük kiesufolását.

Ezek a mondván csinált katonai ügyek is le fognak tűnni anélkül, hogy néhány napi újabb szószaporításnál és affektált haragosdinál komolyabb következtetésekkel járnának.

Báró Fejérváry Géza a honvédséget nem használta fel maga mellett politikai tüntetésre, hanem csak tapintatosan járt el és kötelességét teljesítette, midőn a tábornokok és a Csesznák ezredes esetében úgy nyilatkozott, ahogy katonai és politikai lelkiismeretes belátása sugalta neki.

Ezért pedig kár volt ráolvasni a Janszky-ügyben kiadott legfelsőbb kéziratot. Ugy illik ez az emlékezetes irat a fenforgó esetekre, miként a demokrata németfaló sovinizmus a Herr Gabriel von Ugron-ra.

A kolozsvári ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Barbu Miklós, gyulafehérvári ügyvéd, elhalálozása következtében, az ügyvédek lajstromából töröltetett s irodája részére a halaszthatatlan teendők teljesítésére dr. Maresák János gyulafehérvári ügyvéd rendeltetett ki.

A m. kir. igazságügyminiszter Gazsi Mihály balázsfalvi lakost, járási szolgabírói irnokot, Alsófehérmegye területére szőlőváltási jogbiztossá nevezte ki.

Értesítés. Honvédelmi m. kir. miniszter annak folyó évi márczius hó 10-én 13924

Záró ünnepélyre, áldomásra gyűl össze a város és vidék színe-java; nagy nevű, nagy multu, nagy jelenű férfiak isznak áldomást az ünnepeltre, kivel 150 tisztelője, jó barátja siet kocziatani; több ez alkalommal csak azért nem, mert annyi tisztelőt, annyi jó barátot, mennyivel rendelkezik, az áldomás-helyül szolgáló terem befogadni képtelen.

Régi emlékek, rég elmúlt idők felújítása remegteti meg az ünnepelt szívet. Nyomatásban látja maga előtt a multnak és ebben életének egyes kimagasló momentumait.

A különben prózai étrendet emléktárggyá emeli tartalma: első lapján maga előtt látja hű és teljes szövegű nyomtatásban megyei irnokká történt kineveztetését; egy más lapja kedves „Közérdek”-e azon első számának miniatúr lenyomatát tünteti fel, mely szerkesztésében megjelent; egy harmadik oldal pedig főjegyzővé történt megválasztásának jegyzőkönyvi kivonatát tárja szeméi elé, melyek a visszaemlékezéstől, meghatottságtól csak fátyolozottan látják mindezt.

Az örömnapp elmúlt, emlékei megmaradnak valamint megmarad az ünnepelők kebelében azon hit is, hogy Török Bertalan a k utolsó ünnepése, utolsó jubileuma nem ez volt... és ne is ez legyen!

Horváth Miklós.

szám alatt kelt magas rendeletéből a m. kir. honvédségi Ludovica akadémiában szervezett tisztképző-tanfolyamban az 1896—97 tanév kezdetén betöltendő magyar állami, illetőleg alapítványi és fizetés helyekre vonatkozó pályázati hirdetmény egy példánya Nagy-Enyed város tanácsának is megküldetvén, az a hivatalos órákban a levéltári osztályban bárki által betekinthehető.

Figyelmeztetés. Nagy-Enyed városában az 1896. évre a ház-adó és házbéradó-kivetési lajstromok felsőbb hatóság által jogérvényesen felülvizsgáltattak azok a városi adóhivatalnál közszemlére kitétettek. Miről az érdekelt felek azzal értesítettek, a kivetési lajstromok a kihirdetéstől számított 8 nap alatt bárki által betekinthehető.

Kinevezés. Az igazságügyi miniszter Gazsi Mihály járási irnokot Alsó-Fehérmegye területére szőlőváltási jogbiztossá nevezte ki.

A szabadelvű eszmék ellenesei.

(—) Hol kereshetnők ezeket több bizonyossággal, mint éppen a tulzó nemzetiségiek és néppártiak körében?

Kik azok, kik a század humanus törekvéseit középkori elveikkel gátolni és a középkornak emberi jogokat típrő intézményeit önző cseljaik elérésére újra életbeléptetni szeretnek?

Az erdélyi részek nemzetiségi agitatorai és a szélesebb hazából át-átesapó néppárti terjesztői ezek, kik Maehiavelli-féle eszközökkel czélozzák a szabadelvűség azon alapzatát aláadni, melyet a 48-as évek törvényhozásai a népek örömujiogása között alapítottak meg.

Az először francia földön hangoztatott eszmék azonban sokkal erősebben vannak a népek szíveibe beolva, semmint hogy azokat a hamis czélzattal, mesterkélten terjesztett nemzetiségi és néppárti törekvések megingathatják; de jellemző, hogy mint az emberiség minden nagy alkotásának, úgy a szabadelvűségnek is, míg teljesen kiforr, fatyuhajtásai, kioövései vannak, melyek csak lassan semmisülnek meg, később annál egészségesebbé téve a hatalmas törzset.

Mi sem lehetünk kivételek az élet ezen törvénye alól. Nálunk is a liberalizmusnak megvan ezen betegségi proceszussza; az élet, erős eszmefforongásban, rendre löki ki magából a salakot, hogy az egészségessé váló test a mérges anyagtól szabadulva, azután annál egészségesebb, életerősebb legyen.

Az 1848. évnék fényes, maradandó emlékü törvényhozása, midőn a szabadság, testvériség jelszavaival hangoztatta, megadta nekünk a sajtószabadságot is; az újraébredés korszakában élveztük is ennek jótéményeit, de azokat még általánosan helyesen használni méltányolni maig sem tudják, mert ime e jogunk élvezetének majdnem 50-ik évében még akad elég oly sajtótermék mely a sajtószabadság örve alatt, törvényesen szerzett jogokat merészen elvitat, törvénybiztosította alkotmánytámad és az öket jognak igyekszik századvegi szemfényvesztéssel a félmivelt vagy félrevezetett világban propagandát csinálni. Nem-e intézményienk és a szabadelvűség fiatal testén rágódó mérges kelevény ez, midőn ma is olvasunk nyomtatott nemzetiségi lapot, mely ezer éven át magyar véren szerzett, magyar vérral fenntartott és magyar áldozattal védett földet tőlünk jogos tulajdonosaitól elvitatni akar és hazug, hamis tények gyár-

tásával a feuntartó és domináló magyar faj és annak intézményei ellen intézi orvtámadásait és alattomos fondorkodásait?!

Es nem a szabadelvűség eleterős testen fakadott seb-e az, midőn a testvériség és egyenlőség élvezetének majdnem 50-ik évében a nemzetiségek egymásközötti összetűzésére czélzó hajszát és gyűlöletszítást hangoztatnak e lapok és midőn naponként a magyart szidni, becsmérelni halljuk és midőn zsidó honfitársaink ellen a megvetés hangján szólnak és észleljük azon törekvést, mely zsidó polgártársainkat középkorbeli sorsban részesíteni ohajtja?

Valóban e tények a sajtószabadságnak mérges kinövésai és jelenségei azon sötét, önző felfogásnak, mely mindent került, ami világos, magas és szeretetteljes volt.

De a sajtószabadság eleterős teste győzni fog e kórral szemben, a mérges kelevény el fog száradni, és a test szabadulva e kortól annál életvidamabban fog fellábadni és okulva a multon, akadály nélkül fog igyekezni a betegség okozta tájakat kerülni.

Ez a dolog komoly oldala, — addig tehát míg látjuk, hogy a tulzó nemzetiségi sajtó organumai, a „Tribuna“ és; hívséges társai elientünk a gyűlöletet szítják, míg fegyvertársaikkal, a néppárt lapjaival, közösen hirdetik a vallási türelmetlenséget és közös jelszavuk: **le a zsidókkal**, — addig mi szomoruan bár, de tapasztaljuk, hogy a 48-as idők nagy eszméi nem váltak még minden körben eleterős valósággá, és csak az vigasztal, hogy a jó — mintegy vegytani processuson, — külön váland a rossztól és kivétlen magából a selejes elemeket, annál eleterősebbé lesz.

Van azonban e dolognak neveléses oldala is; az elvadult szenvedély, mely elvadultan küzd e középkori eszmék mellett, küzdelmében megfedekezik magáról, tulságba megy, a mi annál veszedelmesebb mert még a komolyan értett dolgok komolyságát is veszélyezteti és neveléses színben tünteti fel az egész czélzatot.

Kuriózumképpen idézzük az „Unirea“ 12-ik száma vezércikkének passusát, melyben cikkíró konstatálva a liberalizmusnak szerinte Európa-szerte megindult „agoniáját“, az Ausztriai állapotokat a következőképp festi:

Ausztriában ép most foly a regeneratio bámulandó processusa, melynek élén oly férfiak állanak, mint Lueger és Lichtenstein herczeg (!)

Nos, nem neveléses-e ez? Akad nálunk magát komolyan tartó organum, mely Luegert kiváló férfinak tartja és azon eszmékkel kapcsolatosan említi, melyeknek első terjesztői egész Európa tiszteletét, szeretetét vívták ki.

Engedjen meg nekünk laptársunk, de bármennyire hisszük is, hogy Lueger a bécsi memorandumos hecczeket alkalmával jó szolgálatoakat tett és mester a skandalumok rendezésében, azt csak megengedi, hogy Luegert mint egy új korszak megteremtőjét említeni bizony legalább neveléses és csak újabb bizonyítéka annak, hogy a küzdelem hevében sem szabad a kellő higgadságról megfedekezni, mert ellenesetben az embert, hős helyett, könnyen bohócnak tekinthetik.

Előkészületek a millenniumra. A Bethlen-főiskola a millenniumon.

— Első közlemény. —

(kp) Már csak hetek választanak el az Ó Felsége legmagasabb védnöksége alatt

Budapest székes-fővárosában rendezendő általános, nemzeti kiállítás megnyitásától. A rendezés munkálatai sok tekintetben már készen is vannak s május 1-től XX csoportban együtt láthatja minden magyar és az egész mivelt Európa a modern Magyarország ezer éves fennállásának fordulóján, szellemi és közgazdasági állapotaival a jelenben és e mellett történelmi fejlődésében is feltüntetve.

Abban a XX csoportban, mely miniatűr alakban hazánkat a néző elé állítja, kétségtelenül két legérdekesebb csoport a történelmi és oktatásügyi. Amabba a honfoglalástól t. i. a IX. század utolsó negyedétől 1867-ig terjedő emlékek tartoznak, emebbe pedig a magyar oktatás-nevelésügyi mai állapota, kiváló tekintettel a középiskolára.

Ebben az említett két csoportban, a történelmi és oktatásügyi mutatkozik be Bethlen Gábor fejedelem egyik legnagyobb alkotása, a nagyenyedi „Bethlen-főiskola is“, mely nevével, hírével századok óta fényt és dicsőséget vet Alsó-Fehérmege székhelyére, Nagy-Enyed városára.

Érdekesnek és helyénvalónak látjuk, röviden néhány pontban összefoglalva elmondani olvasóinknak, hogy kikkel és mely tárgyakal lesz képviselve ezen főiskola a millenniumi tárlaton.

*

I. A Bethlen-főiskola főgimnáziuma 50 tanulóval részt fog venni a millenniumi országos torna-versenyen, előre láthatólag június hó 8—15-dike közti időben. Tornászainkat jó hír előzi meg. A mult iskolai évben két kerületi torna-versenyen, a kolozsvári és nagyváradin, kitűnő eredménnyel mérköztek meg kisebb körben s most az orsz. versenyre, — mintegy a szak-köröktől favorizálva, — nagy buzgósággal és jogosult önbizalommal készülnek.

A főiskola előjárósága eleitől fogva kiváló fontosságának ismervén el az ifjuság testi nevelését, ez alkalommal is bőkezűleg pártfogolta a tanulóknak millenniumi megjelenését. Ötszáz forintot szavazott meg a tanulók költségeinek szinte teljes fedezésére, a négy kísérő tanár részére pedig háromszázat.

Tanulóink három napon át fognak résztvenni magán a versenyen, azután pedig még négy napot szentelnek a kiállításnak s magának a fővárosnak megtekintésére.

Az orsz. torna-versenyben, hol 4—500 középiskolai tanuló fog sikra szállni, diákjaink résztvesznek: a kötelező gyakorlatokon (Szabad gyakorlatok, vonulások, diszmenet stb.) ötvenen; a csoport-versenyben: 12 nyújtón, 12 korlátan, 32 buzogány-gyakorlatokban, 32 katonai rend-gyakorlatban és 8-an kótya-játékban; e mellett kinék-kinék egyéni képessége szerint különböző számban mérköznek az egyéni versenyekben. Még pedig a futásban Szász Albert VIII. o. Técsi Endre VIII. o. Derzsi Ödön VII. o. Haragos Ádám VII. o. Szathmári Károly VI. o. Kopa Károly VI. o. Turóczi Gyula V. o. és Zajzon Kálmán V. o. Sulydobásban Koncz Albert VIII. o. Bodola Zoltán VIII. o. Farkas Károly VII. o. Székely Miklós VII. o. Magas ugrásban Imreh István VI. o. Kristóf György VI. o. Málnási Károly V. o. Jakab András V. o. Távolugrásban Felszegi Ödön VI. o. Váro Géza VI. o. Rákosi Dezső V. o. Szabó Miklós V. o. Függesszkedésben (kötél-mászás lábak segítségével) Székely Já-

nos VIII. o. Demeter György VIII. o. Dali Géza VII. o. Szabó Gyula VII. o.

A tanulókkal kísérőül mennek: Szilágyi Gyula igazgató, Lázár István, Fogarasi Béla és Lázár Imre tanárok.

II. A főiskola ügyviteli rendtartásának bemutatására különböző adminisztratív nyomtatványokat küld, így pl. tanjegy-gyűjtő-ívet, tárgy-naplót, beiratási ívet, isk. értesítvényt stb., melyek közül több tisztán a Bethlen-főiskola individuális viszonyaihoz mért találmány.

A tanítás eredményeinek bemutatására számos gimn. írásbeli dolgozatot küld az 1894—95. isk. évről, osztályonként egy-egy tárgyból hatot; két jelest, két jót és két elégséges fokozatot. Az ide vonatkozólag nyert utasítás szerint magyar dolgozatot küldött a III., VI., VIII. o.-ból; németet az V., VIII. o.-ból; latint a III., VI. és VIII., o.-ból; görögöt a VIII. o.-ból; menyenyiségtant a III., VI., VIII. o.-ból és geometriait az I., II., III. és IV. o.-ból.

III. A Bethlen-főiskola szervezetét és egész fejlődését feltüntető okmányok közt felküldetiik: 1. P. Szathmári Károlynak, a főiskola egykori híres professzorának „A gyulafehérvár-nagyenyedi Bethlen-főtanoda története“ című 352 oldalra terjedő 1886-ban megjelent nagy munkája, mely általános szettektintő kulturhistóriai bevezetés után a főiskola történeti fejlődését adja a legrégebb időtől kezdve egészen 1868-ig. 2. Ennek folytatásaként az iskola történetét az utolsó 30 évről feltüntető „Visszatekintés“, mely 14—15 ivnyi terjedelemben a napokban hagyja el a sajtót. E művet egy szerkesztő-bizottság állítja össze. A theologiáról és jog-akadémiáról szóló részt Makkai Domokos tanár szerkeszti; a főgimnáziumit Szilágyi Gyula gimn. igazgató, a tanítóképző-intézet és elemi iskola történetét pedig Nagy Lajos képz. igazgató írja. 3. Kiállításra megy a főgimnázium mult 1894—95. isk. évről szóló értesítőjének egy diszpédánnya, mely a kollégium középiskolájának jelenlegi kormányzatát, tanári karát, belső anyagi ügyeit, a tanítás munkáját, a gimn. tanulók önkéntes tevékenységét, az évi eredmény kimutatását, a statisztikai adatokat és a szokásos figyelmeztetéseket foglalja magában mintaszettű szabatossággal és könnyű áttekinthetőséggel.

Ezekben lesz bemutatva a Bethlen-főiskola története és szervezete a multban, a közel multban és jelenlegi stadiumában.

Török Bertalan vármegyei főjegyző ünnepeltetése.

Lapunk más helyén külön méltatjuk azon érdemeket, melyeket a Ferencz József rend lovagkeresztjével kitüntetett főjegyzőnk a közügyek terén szerzett. E helyen csakis az ünnepélyek lefolyását ohajtjuk regisztrálni, melyek a közgyűlés befejeztével kezdődtek. A közgyűlés elé terjesztett tárgysorozat befejeztével Zeyk Dániel főispán lendületes szavak kíséretében nyujtotta át Török Bertalannak a fényes érdemkeresztet, szép szavakban méltányolva azon működést, melyet a főjegyző szülő vármegyéje érdekében teljesített. Bethlen Sándor gróf a megyebizottsági tagok nevében lelkes szavakkal méltányolta a vármegye főjegyzőjének érdemeit és a megyebizottság nevében üdvözölte őt.

Pár perczig tartott, míg a kedvelt főjegyző győzedelmeskedhetett meghatottságán és a legalázatosabb hazafiai hódolattal kifejezhette

köszönését, a legmagasabb kitüntetést, Ó Felségének, koronás királyunknak, míg megköszönhette vármegyének szeretett népszerű főispánjának iránta tanusított jóindulatát és a vármegye közönségének bizalmát, melylyel hosszú szolgálata ideje alatt mindig kitüntette.

A közgyűlés után a vármegye szeretett alispánja vezette a vármegye tisztviselőkarát a kitüntetethez, szívelyes, szívreható beszédben üdvözlővén a kartársat, jó barátot. Ezután lapunk szerkesztője tisztelgett dr. Magyarai Károly társszerkesztő vezetése alatt, majd a négy város polgármestere, a korra legidősebb vizaknai polgármester, Szöcs József vezetése alatt. Az alsófehérmegyei tanító-egyesület központi választmánya Havas Gyula dr. kir. tanfelügyelő vezetése alatt fejezte ki örömét és tiszteletét a kitüntetett iránt. A megyegyűlésen résztvevő megyebizottsági tagok pedig részint tömegesen, részint egyenként fejezték ki szereneseikvánaikat. Az ünnepelt úgy a megye közgyűlésén, mint az egyes tisztelgések alkalmával meghatottan köszönte meg a személye iránt nyilvánuló meleg rokonszenvet, igérvén, hogy jövőre is minden tehetségét vármegyéje szolgálatának szentelendi.

Este Nagy-Enyed város közönsége adott kifejezést a város szülöttje és társadalmi életének lelkes munkása iránti szeretetének és ragaszkodásának; fáklyás zenével tisztelte meg a város kedves, szeretett polgártársát. Este 7 órakor vonult fel a polgárság fáklyás menete, a tűzoltóság zenekarának vezetése mellett, a vármegyeház elé, hol Török Bertalan barátaitól körülvéve hallgatta meg Lázár István képviselőtestületi tag, Bethlen-főiskolai tanár üdvözlő beszédét, melyre a vármegye főjegyzője lelkes beszédben válaszolt, zajos eljenzés által kísérve.

A „Két Hattyu“ szálló kaveházi termében tisztelői által rendezett társas vacsora fejezte be az e nap ünnepélyeket, melyen részt vett városunk és megyénk színe-java, legszebb tőzstokban ünnepelvén a nap hőseit.

Dr. Magyarai Károly szerkesztőnk üdvözlő szavait, valamint az ünnepélyek részletes lefolyását jövő számunkban fogjuk közölni.

A nagyenyedi „szegény tanulókat segélyező kör“ hatóságilag engedélyezett és f. év és hó 22-én megtartott tárgy-sorsjátékának nyeresemény jegyzéke.

1. sorozat: 6. szám. 188. nyerőszám. 8—27. 20—152. 29—86. 31—16. 45—53. 54—75. 59—146. 66—127. 78—41. 82—167. 100—111.

2. sorozat: 2. szám. 209. nyerőszám. 17—7. 19—121. 26—173. 28—194. 29—106. 38—68. 46—166. 62—43. 63—93. 76—20. 85—136.

3. sorozat: 1. szám. 76. nyerőszám. 2—181. 5—54. 33—165. 51—12. 52—138. 58—193. 59—38. 72—95. 80—22. 91—124. 99—113.

4. sorozat: 5—154. 7—103. 13—205. 18—134. 27—61. 28—129. 29—88. 33—161. 35—10. 36—73. 84—185. 87—175. 90—206. 92—26. 94—201.

5. sorozat: 23—69. 24—23. 26—122. 46—50. 60—58. 63—177. 64—200. 74—139. 83—155. 93—17. 94—90. 96—104.

6. sorozat: 4—33. 9—63. 12—69. 13—13. 19—207. 46—176. 48—197. 49—142. 63—160. 87—102. 88—116. 90—48. 92—79.

7. sorozat: 8—29. 10—71. 37—114. 38—204. 41—158. 42—169. 44—37. 56—59. 71—147. 84—91. 85—190. 89—6.

8. sorozat: 10—132. 19—187. 23—62. 39—32. 43—4. 46—89. 49—120. 50—179. 53—82. 64—153. 67—44. 92—105.

9. sorozat: 19—182. 40—77. 48—157. 49—51. 57—25. 75—11. 80—98. 91—135. 95—200. 99—117.

10. sorozat: 7—28. 15—112. 25—39. 27—141. 32—180. 37—2. 48—67. 58—125. 77—198. 78—156. 90—92.

11. sorozat: 2—126. 11—24. 15—81. 21—42. 29—196. 30—57. 49—97. 50—149. 79—183. 95—109. 96—9.

12. sorozat: 15—128. 16—163. 33—143. 38—100. 41—30. 47—36. 48—172. 53—191. 72—56. 87—74. 97—208. 100—1.

13. sorozat: 3—133. 26—47. 34—52. 37—195. 55—84. 61—168. 69—150. 72—108. 97—18. 98—129.

14. sorozat: 12—15. 17—99. 19—189. 22—60. 27—145. 44—164. 46—21. 58—49. 68—119. 73—70. 96—170.

15. sorozat: 6—3. 11—199. 14—171. 15—83. 24—107. 39—34. 58—137. 63—66. 83—162. 93—118. 95—145.

16. sorozat: 13—148. 16—131. 25—85. 29—65. 31—178. 53—101. 54—186. 65—14. 85—35. 86—72.

17. sorozat: 8—110. 12—203. 28—46. 37—80. 43—87. 55—8. 70—144. 71—123. 78—55. 81—19. 84—151. 86—174.

18. sorozat: 2—78. 3—140. 12—31. 22—192. 47—50. 68—64. 72—159. 86—184. 89—115. 94—40. 95—94.

Vegyes hírek.

— **Alsó-Fehérvármegye törvényhatósági bizottsága** f. hó 27-én tartotta meg évi rendes tavaszi közgyűlését a bizottsági tagok óriási részvétele mellett. Lapunk tere nem engedi meg, hogy már mai lapunkban részletesen foglalkozzunk a közgyűléssel, de kötelességünknek ismerjük jövő számunkban tárgyilagos és részletes tudósítást közölni a közgyűlés lefolyásáról.

— **Gyászhir.** Báró Splényi Antal pánádi nagybirtokos e hó 25-én 81 éves korában tüdővészben elhalt.

— **Uj torony.** A nagy-enyedi róm. kath. templom tornya felépítése — mint biztos forrásból értesülünk — még ez év folyamán kezdetét veendő. Ez is a millenniuni év egyik nevezetes alkotása lesz városunkban, mit a szegény egyházközség pártfogójának, Kovrig Tivadarnak fog igaz hálával megköszönni.

— **Meghívó.** Az alsó-fehérmegyei orvosgyógyszerész-egyletnek április hó 5-én d. u. 3 órakor a városház nagytermében tartandó, negyedévi szakülésére a tagokat tisztelettel egybehívom. N.-Enyed, 1896. márczius 25. Dr. Magyarai Károly elnök.

— **Tisztelgés egy új ev. ref. esperesnél.** Vasárnap folyó hó 22-én d. e. 11 órakor, az isteni tisztelet után, a gyfahérvári ev. ref. egyházközség presbyteriuma és számos egyházközségi tag küldöttségileg jelent meg Dr. Elekes Viktor ev. ref. lelkész lakásán, hogy őt a gyfahérvári egyházmegye esperesévé történt megválasztása alkalmából üdvözlje. A nagyszámu küldöttség örömét a nagytehetségű, érdemes lelkész előtt az egyházközséget is érintő eme kitüntetés fölött Kovács Sámuel nestor-gondnok tolmácsolta megható szavakkal; mire Dr. Elekes Viktor lelkész emelkedett szellemű, igazán szép beszéddel válaszolt, megköszönve a figyelmet a megjelenteknek s kiemelve, hogy jól esik neki e kitüntetés, mely őt jelen állásában, itt érte, itt, a hol bölcsője ringott, s a hol minden halom, minden ember szülőföldjére emlékezteti, a hol férfiuává lett; itt fogja ő ez új állásban is összes képességeit

és jóakarátát érvényesíteni az anyaszentegyház, az egyházmegye s a nemzet odaadó szolgálatában. A röviden vázolt tartalmu szép beszéd végén ő is elérzékenyült, mint a derék Kovács Samu bácsi is. Öszinte érzésből fakadó eljenzés után a nagytiszt, esperes ur üdvözlő vendégei rövid idei kedves társalgás után a megtisztelt családi körből távoztak.

— **Halálos szerencsétlenség.** Neumann Géza nagy-enyedi vegyes kereskedőhöz a napokban érkezett telt petroleumos hordóknak a pinczébe való szállítása alkalmából végzetes szerencsétlenség történt. Ugyanis a kereskedő szolgálatában álló Hosszu Vaszi boltriszolga a hordók szállítása mellett forgolódott, a mikor is egy, a napszámok kezéből kiszaladott hordó maga alá nyomta a szerencsétlent. A szolgát azonnal a megyei kórházba szállították, hol mintegy heti kínálás után e hó 19-én elhalt.

— **Megszűnt lap.** Bedő Árpád, az „Abrudbánya-Verespatak“ hetilap szerkesztője, a szerkesztésről lemondott. Mivel senki sem vállalkozott a szerkesztésre: a lap megszűnt.

— **A gyulafehérvári székesegyház.** Egy nevezetes ósrégi műemlék, a gyulafehérvári kath. székesegyház, ez a hazánkban páratlan szépségű, átmeneti styben épült templom külsejét az idők viharai megfosztották majdnem minden ékességétől, úgy, hogy ez a remek műalkotás immár sürgősen rászorul a restaurálásra. A stylsruer restaurálás azonban sokkal nagyobb anyagi áldozatot kíván, mint amennyit a szegény erdélyi püspöki megye reá fordíthatna. Lönhart püspök ennélfogva avval a kérdéssel fordult a közoktatási miniszterhez, hogy a nagy műbecsesel bíró gyulafehérvári székesegyháznak stylsruer restaurálására a budavári főtemplom, vagy a kassai székesegyház építésének befejezésével az egyházi műemlékek sorsjegyalapjából felszabaduló évi jövedelem egyik részletét kiutalni sziveskedjék. Egyidejűleg fölkérte a püspök az erdélyrészi kerületek kath. országgyűlési képviselői is, ezt az országos érdekű ügyet karolják föl s a miniszterhez intézett kérésének sikeres elintézésére érdekében járjanak közbe.

— **Merelli színház.** Merelli ismert nevű bűvész a nemzeti szálloda nagytermében két előadást tart: vasárnap márcz. hó 29-én és 30-án. A bűvész a következő történet által hívja fel magára a figyelmet: 1887-ben Oroszországba utazott s ott abban a szerencsében részesült, hogy a csárnak egy udvari ünnepélyére meghívták. Az udvar kíváncsian várta a történelmőket, midőn egyszerre az ajtó föltárult és Merelli frakkban, fehér nyakkendővel belépett, késlekedése okául a rossz időt s azt hozta fel mentésül, hogy kocsit nem kapott. Alig hogy két szót kiejtett, a csár felállt és közel lépve hozzá mérges, tekintettel mérte végig. Merelli kétségbeesve az általa előidézett kellemtlen fogadtatáson, szeméit földre sítve, észrevette, hogy a nagy sietségben elfelejtette az egyik sárczipőjét az előszobában levetni. Gyorsan magához térve lehuzta a lábán lévő sárczipőjét, kinyitotta az ajtót s azt mondá: „mars ki!“ S a cipő megértette gazdája szavait, mert gyors tempóban czammagott ki az ajtón, a melyet a bűvész azonnal utána gyorsan bezárt. A csár meg volt lepve, és előadás végén Merellinek emléklül egy gyémántokkal kirakott melltűt ajándékozott.

— **Uj fölfedezés az orvosi tudományban.** Dr. Pize montelimari orvos fölfedezte, hogy a gaidcol, kis mennyiségben alkal-

mazva, a bőrfelületre teljesen érzéketlenné teszi a testnek azon környékét, úgy, hogy kisebb műtétek minden fájdalom nélkül végezhetők. A párisi orvosi akadémia ezért a fölfedezésért szerencsét kívánt dr. Pizenak.

— **Husvétii vakáció.** Az iskolai év leg-hosszabb szaka, a második évharmad, mely egyaránt próbára szokta tenni a szülők zsebet és a tanulók kitartását, a napokban véget ér. A Bethlen-főiskola tanári kara megadta a két heti husvétii szünetét, mely tart április hó 1-től 16-ikán reggeli 8 óráig. A husvét utáni időszakban az érettségizők osztályvizsgálata csakhamar meg fog kezdődni.

— **Röntgen-sugarak és drágakövek.** Dr. Doelter gráci tanárnak sikerült a Röntgen sugarak segítségével az igazi drágaköveket a hamisaktól megkülönböztetni. Oh indiscret sugarak!

— **Afriai utazó kisasszony.** Most másodízben kereste föl Nyugat-Afrikát, hogy halakat gyűjtsön s a népeletet tanulmányozza. Ez alkalommal az Ovoge-folyón ment föl és a gorillák hazáját kereste fel. Csolnokon haladt fel 8 emberrel nagy veszélyek között, részint a zuhatagok, részint az emberevő fanok (fangvék) miatt. Jellemző Kingsley adata, hogy sehol sem talált temetőt, de mindig kunyhóban volt emberhus rakáson. Gorillát sokat láttak, de csak egyet tudtak elejteni. A társaság átment az ismeretlen N'covi-tavon, mely 16 kilométer széles és 23 kilométer hosszú, továbbá az 1800—2100 m. magas Sierra de Crystal hegységen s eljutott egy mocsaras területre. Innen visszatért a partra Gabun mellékére s azután felment a Kamerun hegységbe s bejárta a még tovább éjszakra fekvő Rumpi-hegyet. Kingsley különösen halakat gyűjtött a British-muzeum számára.

— **A parlament nélkülözhetlenei.** A HÉT című politikai és szépirodalmi lap érdekes kérdést vetett föl: melyik az a hét mostani tagja a parlamentnek, akiket bármilyen pártalakulás mellett okvetlenül új-ból megválasztanának, mint nélkülözhetetlen tagjait a képviselőháznak. A kérdésre tömegesen érkeztek a válaszok, összesen 3034 szavazat, melyeknek összeállításából a következő eredmény tűnt ki. A hét legtöbb szavazatot kapta: Szilágyi Dezső 2325, Wekerle Sándor 2311, Csáky Albin gróf 2071, Apponyi Albert gróf 1654, Tisza Kálmán 1512, Eötvös Károly 1353, Wlassics Gyula 975. A plebiscitum eredménye, mint látni, érdekes és nem egy tekintetben tanúságos is, ha tekintetbe vesszük, hogy a HÉT pártkülönbség nélkül olvasott lap s a szavazatok mindenemű pártállású olvasóktól kerültek ki. A részletes jelentést a HÉT most megjelenő száma fogja közölni, melyre felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **A legújabb főnyeremények.** A Magyar Osztály-Sorsjáték II. osztályának legutóbbi megejtett húzása ismét beigazolta ezen sorsjegyek tizedek és huszadokban való beosztásának áldásos voltát. Szerencsés gondolat volt ezen rendszert Magyarországra is behozni és ezáltal a szegény néposztálynak alkalmat adni, hogy csekély betétek mellett oly óriási nyereményekben részesedhessenek, minőket ily csekély kockázat mellett soha és sehol senki el nem ért. Ebben áll az Osztály-Sorsjátéknak nem kicsinylendő sikere. Hogy erről meggyőződjünk, vessünk egy pillantást a szerencsés nyerőknek nagy számára, kik éppen most vesznek fel nyereményeiket és azon sok szerencsét-

lenre, kiket az Osztály-Sorsjáték boldogsághoz juttatott. Az utóbbi főnyeremények leg-többje vidékre került. Így azon sorsjegyet, mely a 100.000 koronás főnyereményt nyerte. Körösi Albert elarusitónál vették. A 60.000 koronás sorsjegyet Löw Mihály Sátoralja-Ujhelyben, a 40.000, 30.000, 20.000, 15.000 stb. koronás főnyeremények sorsjegyeit pedig a Heintze Károly cég adta el. A III. osztálynak már május hóban megejtendő nagy nyereményhúzására a sorsjegyek már eladásra kerültek. Ezen hónapban, midőn a millenniumi ünnepek kezdődnek és a kiállítás — melynek keretében az Osztály-Sorsjáték is helyet foglal — megnyitják, ezen hónapban alkalmas lesz mindenkinek oly játékban részesedhetni, melyhez hasonlóan kedvező esélyeket a világ egyetlen sorsjátéka sem nyújtott.

Közgazdaság.

Az első leánykiházasítási egylet m. sz. 1896. márcz. 15-én d. e. 1/210 óra-kor tartotta Schwarz Armin elnöke alatt 33-ik rendes közgyűlését. Ezen intézet 33-ik igazgatási évében ismét örvendetes erkölcsi és anyagi sikert mutat fel. Az évi jelentésből kitűnik, hogy a lefolyt évben 3099 tag 6341 jutalekrészszel iratott be és magánjutalekok fejében 154,281 frt 47 krt fizettek ki. A mérlegszélel kimutatott m. évi 200,118 frt 84 kr fölösleggel a díjtartalék 1,111,684 frt 78 krra, a nászjutalek-föl-emelesi tartalék 67,034 frt 95 krra, a külön tartalék 26,813 frt 96 krra, a fölösleg hányadok 21,035 forint 68 krra emelkedtek, összesen tehát 1,226,569 frt 37 krra növekedtek. E mérlegszerinti főösszeg két, az intézet tulajdonát képező, budapesti 4 emeletes bérházban, értékpapirokban és takarékpénztári betétekben nyeri fedezetét. A jelentést a közgyűlés tetszéssel fogadta, tudomásul vette és a fölmentvényt, a felügyelő bizottság indítványához képest, egyhangulag megadta. Az igazgatóság javaslata egy hivatalnoki nyugdíj-alap létesítése és 2100 forintnyi alapítási tőke kiutalványozása tárgyában szintén egyhangulag elfogadtatott. Felügyelő-bizottsági tagokká felkiáltással megválasztottak: Dr. Alexander Bernat, dr. Simonyi Zsigmond, Basch Lajos, Héger József, Leipniker Gyula és Weil Dávid J. Miután még dr. Murányi Ernő egy-leti tag indítványára az összes igazgatásnak, de különösen Schwarz Armin elnöknek köszönet és elismerés szavaztatott, elnök a közgyűlést berekesztette.

Mibe kerül a permetezés?

Mutatványul Linhart György és Mezey Gyula gazd. akadémia tanároknak „A szőlő peronoszpora betegsége” című jeles munkájából.

Erre a kérdésre határozott feleletet adni nem lehet. Egyszer többbe, másszor kevesebbe kerül, mert a permetezés költsége sok minden körülménytől függ.

Első sorban attól függ, hogy milyen az időjárás, mert száraz nyarak alkalmával (minő péld. az 1894-ki volt) elegendő a kétszeri permetezés, míg esős nyarak alkalmával legalább 3-szor kell permetezni.

A költségre nagy befolyása van 2-szor annak, hogy a szőlő sűrűn vagy ritkán van-e ültetve? mert természetes dolog, hogy akkor, ha egy kat. holdon 3000 tőke van, sokkal kevesebb permetező anyag kell, mint akkor, ha egy kat. holdon 6000 vagy pláne 9—10,000 tőke van.

Sokan nagyon csalódtak akkor, amidőn egyes irodalmi adatok után indulva, azt hitték, hogy egy kat. holdat 2 $\frac{1}{4}$ hektoliterrel be fognak permetezhetni. Ha a nyár elején permeteztek, bizony sokszor megesett, hogy az egy holdra számított lé alig hogy félholdra futotta ki.

Dél-Franciaországban a szőlők többnyire sík vagy dombos területeken, fogatos mívelésre vannak ültetve, s ott egy kat. holdra nem igen esik több tőke 2500—3000-nél. Itt 2 $\frac{1}{4}$ hektoliter az első permetezéshez elegendő, de nálunk, hol a mondottnál két-, sőt 3—4-szer annyi tőke van egy kat. holdon, ilyen mennyiségű oldattal ki nem jöhetünk.

A permetezés költsége továbbá még a mívelésmódtól is függ. Ott péld., ahol csapok mellett szálvesszőket is hagynak, nagyobb a szőlő lombozata, s így több permetező anyagra lesz szükség, mint oly szőlőben, melyben (feltéve, hogy a tőkeszám itt is akkora) csak csapokat metszenek.

Vége a szőlő sík, lejtős vagy meredek volta, a napszám-bér nagysága s a vízszállítás könnyű vagy nehéz volta szintén lényegesen befolyásolják a permetezés költségeit.

Mi tehát olyan költség-kiszámítást, mely minden egyes esetre ráillene, nem tehetünk. Azért az arany középutat követjük, amelyen alul is szállhatnak a költségek, de viszont azon felül is emelkedhetnek.

Egy olyan szőlő permetezésére, melyen kat. holdanként úgy 6000 tőke van:

az 1-ső permetezéshez 3—4 hektoliter, a 2-ik permetezéshez 5—6 hektoliter, a 3-ik permetezéshez 6—7 hektoliter lesz körülbelől szükséges.

Ha az alacsonyabb számokat vesszük kiszámításunk alapjául, akkor költségünk, ha bordói lével permetezünk, hozzávetőleg a következő volna:

Az 1-ső permetezéshez (1 $\frac{1}{2}$ -os oldattal) 3 kg. kékkő 30 krjával,
3 kg. mézskő 1 krjával = — frt 93 kr.
a 2-ik permetezéshez (2 $\frac{1}{2}$ -os oldattal) 10 kg. kékkő 30 krjával, 10 kg. mézskő 1 krjával . . . . . = 3 frt 10 kr.
a 3-ik permetezéshez (2 $\frac{1}{2}$ -os oldattal) 12 kg. kékkő 30 krjával, 12 kg. mézskő 1 krjával . . . . . = 3 frt 72 kr.

Egy kat. hold 3-szori permetezéséhez tehát az oldat elkészítése . . . . . 7 frt 75 krra kerül.

Ehhez járul az 1-ső permetezésnél két, a 2-iknél 3, a 3-iknél 4 napszám, összesen 9 napszám 80 krjával . . . . . 7 frt 20 kr
Vizhordás . . . . . 1 „ 50 „
A permetező kopására . . . — „ 50 „
Edények kopására . . . — „ 20 „

Egy kat. hold 3-szori permetezésére tehát összesen 17 frt 15 krra, vagy kerek számban 17 frtba kerül.

Ha azurinnal permetezünk, akkor költségünk a következő lesz:

Az 1-ső permetezésnél 3 hektoliter vizre 750 gr. azurin (1 hektoliterre 1 és fél csomagot, azaz 250 gr.-ot számítva).

A 2-ik permetezésnél 5 hektoliter vizre 1875 gr. azurin (1 hektoliterre 1 és fél csomagot, 375 gr.-ot számítva).

A 3-ik permetezéshez 6 hektoliter vízre 3000 gr. azurin (1 hektoliterre 3 csomagot, azaz 500 gr.-ot számítva).

A 3-szori permetezéshez kell e szerint 5625 gr. azurin, mit kg.-onként 1 frt 60 krjával számítva, a költség 9 frt, ehhez járul a többi költség, úgy, mint a bordói lénél, 9 frt 40 kr.

Egy kat. hold 3-szori permetezése azurinnal tehát összesen 18 frt 40 krba kerül.

Ha tiszta kékkő-oldattal permetezünk, akkor költségünk a következő lesz:

Az 1-ső permetezésnél 3 hl. vízre 900 gr. kékkő (1 hektoliterre 300 gr.-ot számítva);

a 2-ik permetezésnél 5 hl. vízre 2500 gr. kékkő (1 hektoliterre 500 gr. számítva); összesen 6400 gr. kékkő.

Mi kg.-onként 30 krral számítva 1 frt 92 krt tesz ki; ehhez hozzáadva a többi költségeket, ugymint a bordói lénél 9 frt 40 krajczár.

(Folytatása következik.)

C s a r n o k.

Az enyedi virágvasárnapja.

Szük, kopott volt szegény Erdélyország trónja, Ebbe is beleült a muzulmán lopva; Csak alig szorongott egy csücskin a magyar, Lompos kaffánjával úgy befedte a tar.

Termes ember volt Rákóczy, György néven Egyedül sem fért meg a fejedelmi széken; Országából kinőtt a lengyel határra, Így akart megféni kettős királyságba.

De a lengyel bíbor kapós jószág volt ám, Nem maga vágyott rá a sujtásos dolmány; Ausztria hölgye is nézdelé vágyón, S felbujtá a divánt, hogy melléje álljon.

És jön az áthnéme: Izeni a nagy ur, Maradj ten fézkeden te, frigybontó gyaur; Szánts, vess: hogy az adó kiteljek jó bőven, Különbem nem marad egy helyütt kő kövön.

Rákóczynak solyma már a leget verte: Solyom volt légyerő, nagyra törő lelke; Nem hajtott a szóra, megindult a haddal, Eg-földet betöltő harezí riadattal.

I eni a császár krimi tatár népnek, Apró lovaikra serényen kelnének, Buzogánnyal, ijjal, rablánczczal a balba, Vigyének vést Erdély- s a fejedelmi hadra.

Mint a bős ár, amely kemény szírtet dönget, Mint gyászfelhő, amely rengeti a földet: Zúdul a tatárság s merre robog folyvást, Hirdetik az üszkők, a romok a torlást.

Szegény Maros-mente, van-e virág benned, Melyen harmatként nem honfi vére regett? Van-e egy visszhangod hegytől-hegyig verve, Mit honfi-ajkról nem átok, sohaj kelte?

Szöke Maros vize szív-ere Erdélynek, De kár, hogy a habja gátlólul nem tér meg! A sok honfi-könyvel bővülve tengerré: A tatár hatalmát tán még visszaverné!

Nem folyt vissza a víz... utja lett a tarnak, A villámmal terhes ádáz zivatarnak; Rengett a föld, mint fa, melyet szélvész ráza, S nem volt kard, nem volt kard, amely zabolázza.

Ott fekszik Nagy-Enyed, szőlős Órhegy alján, Ez a drága gyöngy a kincses Erdély nyakán, Fejedelmi város: ide tart az ellen, Hogy rab-szija: embert; szomja: kincset leljen.

Virágvasárnap volt... A nép ifja, vénje Templomba ment egyig, hogy Istent dicsérje; A templom-hely, miként ütött kas, úgy zsonga, Messzire hangzott az egygyédalt zsolozsma.

Megjött a tatár-had, mint a nyári zápor, Nem várva, nem kérve az Egek urától; Csapatokra oszlott: egy-egy a négy végre, Hogy duljon, raboljon, a míg összeérne.

Megkondul a harang, mint veszélyre szokott. Elhagyná a rémült népség a templomot, De dörög a szent pap — erős szóban, hitben: — „Ki mentne meg balgák, más, ha nem az Isten?”

Vissza a szent helyre, az Isten elébe, Szálljon az imádság ő hozzá az égbe: Ha igazaknak tart, hajszalunk se görbül, Ellenségünk szarvát letöri majd tőből.

De ha rosszak voltunk, bár szikla-vár védjen, Elveszünk mindannyin könyörtelen, vétlen, Tehát vissza... vissza! — s a nép, mint vert gyermek,]

Remegeve tölti meg ismét a szent termet.

Avatag fal van a templom köré vonva, Itt-ott megdöngette az idő, mint bomba. Nem erős, nem tartós... de ha hit a támasz: A tatár hadával bátran szembe áll az.

Százados hárs állt a templomra hajolva, Egy perc: s le volt szedve minden ága-boga; Szükségben, — ha a tar támadni nem átal — Felér ez jó kézben egy-egy buzogánnyal.

„Most be a kapukkal...! a falra a bátra...!” Fenn terem mind annyi, egy se marad hátra. Templom hajójában esdekel a vénje, Hitnek gyöngyeivel, könyvel a szemébe...

Érkezik a tatár, elállja a várat, Feszítő ij pattint süvítő nyilszázat, S bár záporként ered, meg se látszik rajta, Egy sincs a nyilból, mely a falba harapna.

Hallszik az áhitat Istent áldó nyelve: Az első támadás félelme leverve... De más gondol a tar, — hácsót tesz a falnak, Vár szívébe hatni emígyen akarunk.

És már látszik a konty felütve, mint gomba, De lesújt a fustély, vad erővel, nyomba; Kemény a kontyos fej, de veleje is zug, Ugy rá koppintanak a marczona fiuk.

Leesik a legtöbb, alkonyulván napja, Véres szájjal a port véresre harapja... Az orgona felzug... áldozat-oltár ment... Száz torok is harsog kint győzelmi áment.

Fenekszik a tatár, mint a veszett állat, Hogy nem bírja ennyi vérral se' a várat. „Szalmát ide!” ordít a vezér dűhében: „Hogy aki olt, ki véd, a csontjái égjen!”

Megremeg a népség, a hite is rendül: Emberi oltalom meg nem menthet ettől. Törpe a vár fala, a füst, a tűz áthat; Isten nélkül már a jövő percz halált ad!

Bent imáz a népség buzgón, — megrendülve, A gyávabb föld-égre szörnyű átkot küldve. De ott van a szent pap, buzdít, gyávát serkent: „Nem hágy el az Isten, ha emberré felkent!”

Már kévébe kötötte az ellen a szalmát, Hogy halálra váltsa a nép diadalmát; Viszi is a várhoz egy-egy hát teherrel, Gúnyja a lenézett Istenhez száll perrel.

De eiboru! az ég hirtelen, nem várva, Tűz-kigyó nyargal szet a felhős határba,

Megszakad a felhő most egy pillanatra S tűz-eső omlik le az ostromló hadra.

Lángot vet a kéve, száll a szalma-perje. A kontyos tart égő tengerbe keverve; A szellős ruha is tüzet kap, fellobban, Víz! víz! kiált, s jobban ég, hogy rohan.

Fut a vert had, lángot, tüzet vive hátán, Üvölt mindenik, mint pokol szülte sátán; Előli a szomja, a láng csontig nyalja, Magyarok Istenét váltig hívogatja.

Lelket kap a védő, a várból kirobog, Hársfa-buzogánya a tar fején kopog. Lelkesíti egymást Isten szent nevével S oltja annak szomját, tüzes, piros vérré...

Megkondul a harang... a győző visszatér: Az ellen hadától megtisztítva a tér; Egy-két hörgés kél még; az is elvesz nyomba; Előli a hála-ima, a zsolozsma.

Késő estig maradt itt a nép, e helyen, Hogy szívébe oltart, állandót emeljen, És fogadást teszen, ha mit tenni készül: Az Isten kegyelmét hívja segítségül.

E nagy naptól kezdve, hogy Istent dicsérje, Hála-ünnepet ül a nép minden évbe; Zeng a szó az ajkon, tisztán buzg a szívben; Erős várunk nekünk a hatalmas Isten.

Ároktőy F.

Piaczi árak.

Nagy-Enyed, 1896. márczius 29.

Buza legjobb	100 kilogramm	7.50
" közepszerű	" "	7.—
Kétszeres legjobb	" "	6.50
" közepszerű	" "	6.—
Rozs legjobb	" "	5.25
" közepszerű	" "	5.—
Zab legjobb	" "	4.50
" közepszerű	" "	4.25
Kukorleza (tengeri)	100 kilogramm	5.—
Burgonya	" "	2.—
Széna legjobb	egy szekér	7.50
Szalma legjobb	" "	2.50
Blkkfa 1 köbm. keresztirakás nélkül, 1 m. hosszú		3.50
Cserfa 1 "	1 "	3.50
Tölgyfa 1 "	1 "	3.50
Faszén kemény	egy hektoliter	1.80
Marhahús	1 kilogramm	32—36
Sertéshús	" "	40—44
Szalonna	" "	64—72
Dísznözsir	" "	—80
Vöröshagyma	" "	—15
Fokhagyma	" "	—20

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadók: Cirner és Lingner.

Cirner és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Enyeden.

Szöllős kerttet vagy gyümölcsöst

venni vagy bérelni óhajt

Wokál János utóda.

683. 1—1

Fűz-vesszőt

jó árban vásárol

a m. kir. orsz. fegyintézeti kosárfonó gyár.

677. 2—3.

Sz. 432—1896. tkv.

Arverési hirdetemény.

Az abrudbányai kir. járásbíróóság mint tealkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Diamant Samuel borkereskedő tomsi lakos végrehajtást szenvedő elleni 162 frt 29 kr tőke s ennek 1895. évi január hó 24-től járó 6% kamatai, 7 frt 95 kr költség és járuléka behajtása végett az abrudbányai kir. járásbíróóság területéhez tartozó Abrudfalva község 623. számú tealkönyvben foglalt A + 1, 3, 4 rendszám, 4387, 4388, 4389, 4390, 4391, 4392, 5525, 5438, 5519, 5520, ingatlan és tartozékai az abrudbányai kir. járásbíróóság mint tealkönyvi hivatalban

megtartandó nyilvános árverésen 1896. évi június hó 6. napján d. e 10 órakor 280 frt 50 kr, 3,72 frt kiküldési ár 10% o-ának bánatpénz gyanánt bírói kiküldött kezéhez leendő előleges letétele mellett a kiküldési áron alól is el fognak adatni.

Abrudbányai kir. tealkönyvi hatóság 1896. év február hó 19-én.

681. 1—1

Szanaty Gábor,
kir. bíró.

155—1896. sz.

Árverési hirdetemény.

Alulírt kiküldött bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-ez. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a

nagyenyedi kir. járásbíróóság 4828—894. számú végzése által Fuehs Ignátz végrehajtató javára n.-enyedi Baldi Károly ellen 500 frt tőke, és egyéb törvényes járuléka követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság foglalt és 1135 frtra becsült házi butorok és bolti áru ezikkéből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak

Mely árverésnek a 894—1896. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Nagy-Enyeden a városháza előtt leendő eszközzésére 1896. évi április hó 11-ik napján d. e. 9 órája batáridőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-ez 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek beesáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára 1881. évi LX. t.-ez. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagy-Enyeden, 1896. március hó 15. napján.

Gajzágó Simon,
kir. bir. végrehajtó.

684. 1—1

* Utolsó főhuzás. *

Magyar

osztály sorsjáték.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben

1 Millio Korona.

Huzás naponta

1896 Majus 12-től 28-ig.

Nyeremény	korona	korona
1 jutalomdíj	600 000	= 600 000
1 „	400 000	= 400 000
1 „	300 000	= 300 000
1 „	200 000	= 200 000
1 „	100 000	= 100 000
2 „	40 000	= 80 000
2 „	20 000	= 40 000
5 „	10 000	= 50 000
10 „	8 000	= 80 000
34 „	6 000	= 204 000
100 „	2 000	= 200 000
200 „	1 000	= 200 000
2 650 „	200	= 530 000
22 000 „	150	= 3 300 000
25 007 nyeremények és 1 jutalom		= 6 284 000

III. osztályú vételsorsjegyek árai:

1/1	1/2	1/10	1/20
60,—	30,—	6,—	3,— forint

Ezen eredeti sorsjegy áron kívül ajánlott levél portója és nyeremény jegyzékért 25 Kr. melléklendő.

Sorsjegyeket ajánl és szétküld az összegnek postautalványon való előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

Heintze Károly

Budapest, Szervita-tér 3.

Sürgöny cím: Lottoheintze Budapest.

II. osztályú sorsjegyeknek a III. osztályra való megújítása a II. osztályú sorsjegy visszaadása és a megújítási díj befizetésével és pedig:

1/1	1/2	1/10	1/20 sorsjegy
20.—	10.—	2.—	1.— forint

legkésőbbén május 2-ig eszközzendő.

Nyertes sorsjegyeket minden magasságban beváltak.

Fontos minden kocsi-tulajdonosnak!

I. Bécs-Ujhelyi gyanta és terpentínolaj-finomító gyár.

Furtenbach Ferencz

Bécs-Ujhelytt.

Kátrány termények és zsíráruk gyára.

Eddig el nem ért kenhetőség.
Uj, különleges tengelyzsír
olaj és féltolaj tengelyeknek. 682. 1—4

Nem fagy meg, nem foly le, a tengelyek soha se tüzesednek, nélkülözhetetlen nyílt és zárt tengelyeknek.

Használható minden szerkezettű kenő készülékeknek.

Vegyileg megvizsgálva!

Gyakorlatban kipróbálva!

Sav-, viz- és gyantamentes.

Szétküldés csak eredeti bádogdobozokban 5 kilónként.

Egy doboz ára:

Ausztria-Magyarországra, bérmentve bármely posta áll. frt. 2.50
Bosznia és Hercegovinára, " " " " 2.75
Külföldre: ab szétküldési állomás Bécs-Ujhely " " 2.25

A „Közérdek“

a megye egyetlen politikai lapja. Egyike a vidék legelterjedtebb lapjainak, s mint ilyen,

hirdetések közlésére

kiválóan alkalmas.

Aki tehát olcsón s biztos sikerrel akar hirdetni, forduljon bizalommal lapunk kiadóhivatalához.

Merelli-színház.

A Nemzeti Szálloda nagytermében.

Vasárnap márczius 29-én és
hétfőn 30-án
csak 2 nagy

diszeloadást

tart

CHEVALIER MERELLI
BELLA CORA.

Itt először:
A MÉMBEREK
(NEW-YORKBÓL)

Itt először: **Mysterium** egy nő eltűnése
a közönség közül. **Uj!**

Bella Corától a londoni kristály pa-
lacból az ő elbájoló légi tükör illúziói,
tánczezel és átalakulásaival.

Színházi vízió (nagy illúzió).

HELYÁRAK: zártszék 1 frt, II. hely 60
kr, földszinti állóhely 40 kr, deákjegy
30 kr, karzat 20 kr.

Jegyek előre válthatók Cimer és Lingner
papirkereskedésben.

Pénztárnyitás 7 órakor Kezdeté 8 órakor.

Csiraképesége kipróbálva

Mint **Mauthner Ödön** legmegbízhatóbb ezég
bizományosa, ajánlom a t. helybeli és vidéki
vevő közönségnek a

MAUTHNER-féle

csiraképeségéről legbiztosabb **luczerna, lóhere,**
különböző répa, bükköny magvakat, ugyszinte
legkitűnőbb kerti vetemény, valamint nagy
választéku **különböző virágmagvakat** eredeti,
legolesőbb beszerzési áron.

664. 1--2

Teljes tisztelettel

Bisztritsány Lajos.

Virágmagvak legpompásabb színekben

Kőbányai Polgári Serfőző-Részvénytársaság**Budapest—Kőbányán.**

Részvénytőke négy millió korona.

Van szerencsénk az érdekelt körökkel tisztelettel tudatni, hogy

NAGY-ENYEDEN**PAPP GYULA bizományosunknál**

egy kizárólagos főraktárt létesítettünk, a hol is söreink ugy hordókban, valamint

légmentes töltőgéppel

telített palackokban mindenkor az országszerte ismert kitűnő minőségben és na-
ponként friss töltésben kaphatók.

Kérjük a tisztelt érdekelt feleket, hogy sörszükségletük fedezése végett
bizalommal forduljanak nevezett főraktárosunkhoz, a ki feladatának fogja ismerni
a t. fogyasztók igényeinek lelkiismeretesen és kellő pontossággal megfelelni.

Tisztelettel

Arjegyzék kívánatra bérmentve azonnal megküldetik.

a Kőbányai Polgári Serfőző rész-
vénytársaság igazgatósága.

Sörnevek:

Polgársör márcziusi, **Királysör**, **Szent István sör** pilseni módszer szerint,
Kőbányai Barátsör bajor módszer szerint, **Kiviteli márcziusi.**